

P E T Y C J A

w sprawie wprowadzenia ustawowej zasady równości wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli akademickich zatrudnionych na takich samych stanowiskach w uczelniach publicznych oraz wyeliminowania uznaniowości i dyskryminacyjnych praktyk placowych

I. Przedmiot petycji

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach wnoszę o:

1. **Wprowadzenie do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (PSWiN) zasady, że wynagrodzenie zasadnicze nauczycieli akademickich zatrudnionych na takim samym stanowisku w uczelni publicznej jest jednakowe.**
2. **Wyeliminowanie możliwości uznaniowego różnicowania wynagrodzeń zasadniczych przez rektorów i dziekanów, w tym tzw. „widełek (100–300%)” bez wskazania kryteriów.**
3. **Wprowadzenie ustawowego zakazu trwałego podwyższania wynagrodzenia zasadniczego w związku z czasowym pełnieniem funkcji (dziekana, prodziekana, rektora, prorektora, dyrektora instytutu, etc.).**
4. **Wprowadzenie pełnej transparentności wynagrodzeń zasadniczych poprzez ustawowe tabele plac dla każdego stanowiska (analogicznie jak w systemie oświaty).**
5. **Uregulowanie, że różnicowanie wynagrodzeń na tych samych stanowiskach może następować wyłącznie poprzez dodatki: funkcyjny, motywacyjny, naukowy, dydaktyczny, organizacyjny, zadaniowy, itp.**

II. Uzasadnienie

1. Podstawy konstytucyjne: art. 32 Konstytucji RP

Art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji ustanawia zasadę równego traktowania oraz zakaz dyskryminacji w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym.

Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela akademickiego jest **najbardziej fundamentalnym elementem stosunku pracy** i musi być kształtowane zgodnie z Konstytucją.

Dziś tak nie jest.

Uczelnie publiczne w Polsce dopuszczają:

- wielokrotne (nawet 300%) różnice w wynagrodzeniu zasadniczym na tym samym stanowisku,
- bez kryteriów merytorycznych,
- bez przejrzystości,
- zależne od uznania władz uczelni,
- wynikające z pełnienia czasowo funkcji, układów środowiskowych lub relacji personalnych.

To **narusza równość wobec prawa**, bo pracownicy wykonujący jednakową pracę, wymagającą identycznych kryteriów, otrzymują różne wynagrodzenia zasadnicze.

2. Dodatek stażowy ujawnia niekonstytucyjność systemu

Dodatek stażowy nauczycieli akademickich jest naliczany **procentowo od wynagrodzenia zasadniczego**. Jeżeli dwóch profesorów, którzy przepracowali ponad 20 lat (osiągając maksymalny poziom dodatku – 20%), ma:

- profesor A: 10.000 zł. wynagrodzenia zasadniczego → dodatek = 2.000 zł.

• profesor B: 15 000 zł. wynagrodzenia zasadniczego → dodatek = 3.000 zł.
to różnica w dodatku nie wynika z lat pracy, lecz z arbitralnie ustalonej podstawy.

Wskazuje to, że:

- osoby z tym samym stażem otrzymują różne dodatki,
- „czas pracy biegnie inaczej” w zależności od podstawy wynagrodzenia, co jest absurdem,
- system **nie jest oparty na żadnym obiektywnym kryterium**.

Takie różnicowanie jest **niezgodne z art. 32 Konstytucji** oraz z art. 112 PSWiN, który nakazuje równość pracowników uczelni.

3. Podstawy kodeksowe: art. 183c Kodeksu pracy

Art. 183c §1 k.p. stanowi: „**Pracownicy mają prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości**”.

Stanowiska:

- profesor,
- profesor uczelni,
- adiunkt

mają ustawowo określone obowiązki i zakres pracy – identyczne w całej Polsce.

Zatem:

- nie istnieją przesłanki pozwalające różnicować wynagrodzenie zasadnicze między osobami na tym samym stanowisku,
- jedyne dopuszczalne różnicowanie dotyczyć może **dodatków**, nie „gołej pensji”.

Brak kryteriów różnicowania (i np. 300% widełki), to **prawne zaproszenie do dyskryminacji**.

4. Podstawy europejskie – prawo UE i orzecznictwo TSUE

W sprawach Danfoss, Nikoloudakis, Cadman, Marshall, Tsakouridis, TSUE stwierdził:

- brak przejrzystych kryteriów wynagrodzeń tworzy **domniemanie dyskryminacji**,
- ciężar dowodu przechodzi na pracodawcę,
- różnice muszą wynikać z **mierzalnych, obiektywnych, weryfikowalnych kryteriów**,
- nieuprawniona uznaniowość jest **formą dyskryminacji pośredniej**.

Polski system płac zasadniczych w uczelniach **nie spełnia żadnego z tych wymogów**.

5. Nadużycie polegające na podwyższaniu zasadniczego wynagrodzenia funkcjonariuszom uczelnianym

W wielu uczelniach funkcjonuje praktyka:

- podniesienia wynagrodzenia zasadniczego po objęciu funkcji (dziekan, rektor, dyrektor instytutu),
- wypłacenia jednocześnie dodatku funkcyjnego – (podwójne premiowanie stanowiska),
- utrzymania **PODWYŻSZONEGO** zasadniczego po zakończeniu kadencji.

To oznacza:

- **podwyżkę zasadniczego „za funkcję”, która już się zakończyła,**
- **bez podstawy prawnej,**
- **która tworzy trwale, systemowe nierówności wobec zwykłych nauczycieli akademickich.**

Dodatek funkcyjny jest jedynym narzędziem służącym rekompensacie funkcji.

Stałe podwyższenie płacy zasadniczej nie ma **żadnego uzasadnienia prawnego**.

6. Porównanie z oświatą – wzór, który należy przenieść do uczelni publicznych RP

W systemie szkolnictwa podstawowego i średniego:

- wynagrodzenie zasadnicze zależy wyłącznie od stopnia awansu zawodowego,
- jest jednakowe w całym kraju,
- różnicowanie następuje przez dodatki motywacyjne i funkcyjne.

To system:

- przejrzysty,
- zgodny z Konstytucją,
- zapobiegający arbitralności dyrektora szkoły.

Uczelnie publiczne – jako instytucje publiczne utrzymywane z podatków – powinny spełniać **nawet wyższe standardy**, szczególnie że pracownicy uczelni nie są chronieni Kartą Nauczyciela.

7. Społeczne skutki niesprawiedliwości systemu

Obecny system prowadzi do:

- demoralizacji środowiska akademickiego,
- konieczności „zabiegania o względy” decydentów (zjawisko klientelizmu),
- represji wobec sygnalistów i osób odważnych,
- zniechęcania młodych naukowców,
- odpływu talentów,
- spadku jakości badań,
- trwałego rozwarstwienia płacowego bez podstaw merytorycznych.

To nie jest margines – to **system strukturalnej nierówności**, sprzeczny z fundamentami państwa prawa.

III. Wniosek końcowy

Uwzględniając powyższe **wnoszę o:**

1. Przygotowanie przez Komisję nowelizacji ustawy PSWiN, która wprowadzi:

- **jednakowe wynagrodzenie zasadnicze dla danego stanowiska,**
- **dodatki jako jedyne narzędzie różnicowania,**
- **zakaz podwyższania wynagrodzenia zasadniczego za funkcje,**
- **jawność i przejrzystość plac.**

2. Rozpoczęcie debaty parlamentarnej z udziałem środowiska akademickiego, związków zawodowych i ekspertów.

3. Wprowadzenie przepisów wykonawczych określających jednolite tabelaryczne szaszerogowania dla wszystkich nauczycieli akademickich uczelni publicznych w RP.

[Redacted signature area]

